

Uhelná laboratoř MUS akreditována

Přijato: 20.2.2007, recenzováno: 26.2.2007

KOHLELABOR DER MUS AG AKKREDITIERT

Im Laufe des Jahres 2006 unterzog sich die Kohlelabor der Moster Kohlengesellschaft AG, Arbeitsstelle Hrabák und Komořany erfolgreich der ersten Akkreditierung; das heißt dem Akkreditierungsprozess für Prüflabore von der Seite des Tschechischen Akkreditierungsinstituts, o.p.s. und hat das Akkreditierungszertifikat Nr.: 545/2006 vom 11.12.2006 mit Gültigkeit bis 31.12.2009 gewonnen. Die MUS hat Anstrengungen ihrer Mitarbeiter und Finanzmittel in den Akkreditierungsprozess mit einem einzigen Ziel investiert – Dienstleistungen für ihre Kunden zu verbessern.

COAL LABORATORY OF MUS ACCREDITED

In the course of the year 2006 the coal laboratory of Mostecká uhelná a.s. (Most Coal Company), the site of Hrabák and Komořany passed the first accreditation; i.e. the accrediting process for testing laboratories on the part of the Czech Accreditation Institute (CAI), o.p.s. and received the Accreditation Certificate No: 545/2006 valid from 11.12.2006 until 31.12.2009. MUS has put an endeavour of the employees and financial resources into the accreditation process with the unique target - improve customer services.

Úvod

Mostecká uhelná a.s. (dále jen MUS) působí v centrální části severočeské uhelné pánve od roku 1993. Hlavním předmětem podnikání je těžba, úprava a prodej hnědého uhlí a doprovodných surovin. Hnědé uhlí se těží v povrchových dolech a následně je zhodnocováno v úpravárenských provozech. Nedílnou součástí cyklu těžby a zpracování uhlí je i laboratoř, zajišťující základní i doprovodné rozborů paliv, potřebné jak pro samotné řízení výroby, tak i pro koncové odběratele, kterým slouží jako doklad o kvalitě odebraného paliva.

Лаборатория угля МУС аккредитована

В течение 2006 года подверглась лаборатория угля а/о Мостецкая угольная (МУС) с успехом первой аккредитации, т.е. прошла процессом аккредитования для испытательных лабораторий Чешского института по аккредитованию (ЧИА) и получила соответствующее удостоверение № 545/2006 от 11 декабря 2006 г., с действием до 31 декабря 2009 г. Компания МУС инвестировала усилия своих работников и финансовые средства в процесс аккредитования с единственной целью – улучшить службы для своих клиентов.

UHELNÁ LABORATOŘ MUS AKREDITOVÁNA

V průběhu roku 2006 prošla uhelná laboratoř Mostecké uhelné a.s., pracoviště Hrabák a Komořany úspěšně první akreditací, tj. akreditačním procesem pro zkušební laboratoře ze strany Českého institutu pro akreditaci, o.p.s. a získala Osvědčení o akreditaci č. 545/2006 ze dne 11. 12. 2006 s platností do 31. 12. 2009. Mostecká uhelná a.s. investovala úsilí svých zaměstnanců a finanční prostředky do procesu akreditace s jediným cílem - zlepšit služby svým zákazníkům.

Se vznikem MUS došlo, spolu se sloučením jednotlivých těžebních závodů, i ke sloučení uhelných laboratoří do jednoho celku. Laboratoře na lokalitě Hrabák a Úpravna uhlí Komořany zůstaly zachovány, laboratoř na Úpravně uhlí Herkules, po uzavření úpravní v roce 1995, byla zrušena a její provozy byly převedeny do zbývajících laboratoří.

V současné době je tedy laboratoř rozdělena na dvě pracoviště – jedno na lokalitě Hrabák, druhé na Úpravně uhlí. Součástí laboratoře jsou i vzorkovny, na kterých se vzorkuje veškerá produkce paliva vyráběná na MUS. Provoz v laboratoři je v denních 12 hodinových směnách, na vzorkovnách je provoz v denních a nočních 12 hodinových směnách.

Hlavní obory činnosti laboratoře jsou analýzy tuhých paliv – základní technologické rozborů (stanovení obsahu vody, popela, síry, spalného tepla, prchavé hořlaviny), dále doplňující rozborů paliva, jako je elementární analýza paliva v hořlavině, chemický rozbor popela a stanovení stopových prvků. Laboratoř rovněž provádí analýzy důlních a odpadních vod a zatěžkávad a jako doprovodnou činnost i ověřování pojistných ventilů a manometrů. Ročně se v laboratoři zpracuje více než 20 000 vzorků.

Obě pracoviště jsou vybavena moderními přístroji pro analýzy paliva – kalorimetry, přístroji na měření obsahu síry, popela, elementární analýzu, pro mikrovlnný rozklad uhlí a následně stanovení stopových prvků na automatických absorpčních spektrometrech.

Vzrůstající nároky na kvalitu rozborů a legislativní požadavky na provádění rozborů paliv v akreditované laboratoři a také snaha zkvalitnit a rozšířit služby zákazníkům/odběratelům MUS vedly ke konci roku 2005 k rozhodnutí o zahájení prací na akreditační prověrku Českého institutu pro akreditaci, o.p.s. (dále jen ČIA) na obou pracovištích laboratoře.

Důvodem pro přijetí rozhodnutí MUS akreditovat uhelnou laboratoř bylo především nabytí účinnosti legislativy v oblasti zjišťování a vykazování emisí skleníkových plynů ke dni 31. 12. 2004, a to zákona č. 695/2004 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně některých zákonů (dále jen zákon) a vyhlášky č. 696/2004 Sb., kterou se stanoví postup zjišťování, vykazování a ověřování množství emisí skleníkových plynů (dále jen vyhláška). Zákon a vyhláška ukládají provozovatelům spalovacího zařízení, tj. mimo jiné i odběratelům uhlí MUS se jmenovitým tepelným příkonem větším než 20 MW, povinnost zjišťovat a vykazovat množství emisí skleníkových plynů za období kalendářního roku, v němž jsou emise zjišťovány a vykazovány.

MUS nabízí svým odběratelům, provozovatelům spalovacích zařízení, spolu s odběrem uhlí i akreditované rozborů (výhřevnost, obsah uhlíku) a výpočet emisního faktoru jako podklad pro stanovení emisí skleníkových plynů, čímž se snaží nejen dostát smluvním závazkům, ale i snížit náklady MUS a případně i odběratelů uhlí na zajištění akreditovaných rozborů u jiné akreditované laboratoře.

Rozsah a průběh akreditace ze strany MUS

Akreditačního procesu se zúčastnilo celkem 52 zaměstnanců laboratoře ve všech pracovních směnách a byl posuzován následující rozsah rozborů tuhých paliv: stanovení obsahu vody, popela, síry, výhřevnosti, uhlíku a vodíku.

Časový harmonogram průběhu akreditace byl v 01/2006 připraven tak, aby nejpozději od 1. 1. 2007 byla laboratoř akreditována v požadovaném rozsahu a od tohoto data bylo možné ze strany MUS poskytovat služby akreditované laboratoře zákazníkům.

Vzhledem k náročnosti na první akreditační proces v MUS a také k nutnosti splnění termínu získání akreditace byla smluvně navázána spolupráce s konzultační firmou FORWARD Line a.s. Břeclav, jejíž úlohou bylo připravit laboratoř MUS k získání osvědčení o akreditaci dle normy ČSN EN ISO/IEC 17 025:2005 v požadovaném rozsahu nezávislým subjektem, kterým je ČIA, a to tak, aby osvědčení od ČIA bylo platné nejpozději k 1. 1. 2007.

FORWARD Line a.s. (dále jen FL) je profesionální konzultační a poradenskou firmou v oblasti implementace systémů řízení, finančně-ekonomického poradenství, vzdělávání a informačních technologií, věnující se této činnosti již od roku 1998. FL realizovala v období od 11/2004 do 09/2005 pro DTS Vrbenský, a.s., zakázku „Implementace integrovaného systému řízení“, která byla ukončena certifikačním auditem s výrokem auditora „bez neshod závažných nedostatků“.

Ze strany DTS Vrbenský, a.s., byly MUS poskytnuty na firmu FL kladné reference a tyto byly podkladem pro rozhodnutí o výběru právě této firmy pro náročný úkol a to přípravu a získání osvědčení o akreditaci pro laboratoř MUS.

FL provedla v 02/2006 tzv. vstupní analýzu, která zahrnovala mimo jiné přezkoumání stávajícího systému řízení laboratoře, definování neshod a odchylek stávajícího systému od požadavků normy ČSN EN ISO/IEC 17 025:2005 (dále jen normy), zjištění rozsahu současné předpisové základny a její praktické užívání a zpracovala hodnotící zprávu o provedení a výsledku vstupní analýzy. Na základě vstupní analýzy FL vypracovala tzv. zaváděcí plán systému managementu laboratoře dle normy, jehož součástí byl časový harmonogram dalšího postupu prací pověřených zaměstnanců MUS a poradenské činnosti ze strany FL a konkrétní rozdělení úkolů mezi MUS a FL včetně stanovení termínů jednotlivých úkolů.

Následoval nesnadný a časově i odborně velmi náročný proces výstavby systému managementu laboratoře za aktivní účasti vedení i všech zaměstnanců laboratoře. Byly provedeny revize základních organizačních norem MUS a ve spolupráci s FL byla zpracována potřebná dokumentace pro akreditaci laboratoře, především tzv. příručka jakosti - „Quality manual“ a další nezbytně nutné postupy, vnitřní směrnice a dokumentace pro zavedení systému managementu laboratoře dle normy (např. metodické pokyny a pravidla řízení laboratoře, standardní operační postupy apod.). Dále bylo nutno stanovit základní činnosti zkušební laboratoře a odpovědnosti za ně, metrologický řád, zajistit doklady o právní identifikaci organizace a nezávislosti laboratoře, vytvořit časový plán interních auditů aj.

Přípravný proces byl završen odborným proškolením všech zaměstnanců, kteří jsou zahrnuti v systému managementu laboratoře MUS, nastavením zkušebního provozu včetně provedení komplexních interních auditů celého systému. Spolupráce s FL byla zakončena provedením předakreditačního auditu a zpracováním zprávy o výsledku tohoto auditu, tj. závěrečným ověřením připravenosti MUS na vlastní akreditační audit.

Vedle procesu výstavby a ověřování systému managementu laboratoře MUS probíhalo mnoho aktivit a prací úzce souvisejících s přípravou na akreditaci laboratoře. Byly provedeny práce související se zlepšením pracovního prostředí laboratoře, sloužící k omezení prašnosti prostředí a snadné údržbě čistoty prostředí, došlo k obnově stávajícího vybavení a zařízení, byly nakoupeny např. nové kalorimetry, sušárny a mlýny. K zamezení přístupu nepovolaných osob do prostoru akreditované laboratoře byla provedena instalace elektronického zabezpečovacího zařízení. Pracoviště laboratoře v Komořanech je však umístěno v sousedství budovy mezistavby a při spuštěném provozu se zde projevují vibrace, které by mohly mít případně vliv na kvalitu práce v laboratoři. Proto bylo v laboratoři provedeno měření vibrací nezávislou odbornou firmou, které potvrdilo, že technologický proces úpravy uhlí nemá žádný vliv na kvalitu práce v laboratoři.

V průběhu přípravného procesu na akreditaci byl ustanoven management (vedení) budoucí akreditované laboratoře a to ve složení:

Ing. František Vacek

Vedoucí laboratoře a manažer jakosti

Ing. Pavlína Bobková

Technický vedoucí laboratoře - Komořany

Jaroslava Talacková

Technický vedoucí laboratoře - Hrabák

Vedoucí laboratoře v rámci zvyšování kvalifikace úspěšně absolvoval několikaměsíční kurz a po absolvování závěrečných zkoušek získal v 09/2006 osobní certifikát Manažer jakosti.

Pro potřeby průběžného prověření činnosti akreditované laboratoře byl z řad zaměstnanců MUS jmenován vedoucím laboratoře tým interních auditorů, kteří byli řádně proškoleni a po prověření znalostí získali „Osvědčení interního auditora systému managementu jakosti laboratoře dle požadavků ISO 17025:2005“. Hlavním cílem práce auditorů a provádění interních auditů je zlepšování systému, odhalování případných neshod s požadavky systému managementu kvality laboratoře dle normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2005.

Jak již bylo výše uvedeno, odborným proškolením k akreditaci dle normy včetně související provozní dokumentace laboratoře prošli i všichni zaměstnanci laboratoře, kteří jsou zahrnuti v systému managementu akreditované laboratoře MUS.

Průběh akreditačního auditu ze strany ČIA

Na základě podání žádosti MUS o posouzení zkušební laboratoře (akreditaci) v 07/2006, řádné registrace žádosti, uzavření smluvního vztahu s ČIA a jmenování vedoucího posuzovatele ze strany ČIA, proběhlo v říjnu 2006 vlastní odborné posuzování obou pracovišť. Dne 23. 10. 2006 byla zpracována souhrnná zpráva vedoucího posuzovatele ČIA o výsledku posouzení dokumentace systému řízení jakosti laboratoře s doporučením k vydání osvědčení o akreditaci. Souhrnná zpráva vedoucího posuzovatele byla projednána v komisi ČIA a dne 11. 12. 2006 bylo laboratoři vydáno Osvědčení o akreditaci č. 545/2006 pro zkušební laboratoř č.1493 s platností od 11. 12. 2006 do 31. 12. 2009.

Vlastní průběh posuzování (akreditace) sestával z posouzení systému jakosti a práce v laboratoři, které vykonal vedoucí posuzovatel a jeden odborný posuzovatel ze strany ČIA. Celý proces posuzování dokumentace systému řízení jakosti MUS z hlediska zabezpečení výkonu činností laboratoře MUS v souladu s akreditačními kritérii byl založen na principu dodržení platných předpisů pro akreditaci, a to od podrobné kontroly obsahu, způsobu evidence, uložení, znalostí a způsobu užívání vypracované dokumentace ze strany vedení i zaměstnanců laboratoře až po konkrétní předvádění vybraných zkoušek před posuzovateli.

Velká pozornost ze strany vedoucího posuzovatele byla věnována odborné stránce vypracování příručky jakosti a související dokumentace. Zejména byl kladen důraz na personální složení vedení laboratoře, zaměstnanců v laboratoři a jejich odpovídající kvalifikaci a zvyšování odbornosti v této problematice.

Nemenší pozornost byla věnována procesu evidence vzorků, ukládání a zabezpečení dat o výsledcích zkoušek a jejich archivaci. Ze strany obou posuzovatelů ČIA bylo kladně hodnoceno pracovní prostředí laboratoře, technické vybavení i odborné znalosti zaměstnanců, a to na obou pracovištích laboratoře (Komořany a Hrabák).

Udržování systému akreditované laboratoře a její cíle

Doba platnosti první akreditace je 3 roky od vydání osvědčení, tj. do 31. 12. 2009 s tím, že na základě smlouvy o kontrolní činnosti provádí ČIA každý rok roční audit. Po uplynutí 3 let platnosti osvědčení o akreditaci je nutné požádat o reakreditaci, která platí 5 let.

Je velmi důležité udržovat a dále rozvíjet nastavený systém řízení laboratoře, protože získaná akreditace může být na základě ročního auditu a definovaných neshod, případně na základě stížností zákazníků na práci laboratoře, odňata nebo pozastavena.

Laboratoř má definované cíle jakosti pro nejbližší období let 2007 – 2008 a politiku jakosti se zaměřením v první řadě na zkvalitňování svých služeb, vedoucích k plnému uspokojení požadavků zákazníka. Má rovněž připraven plán dalšího vzdělávání představitelů managementu laboratoře a jejích zaměstnanců, plán dalších investic na nové technické vybavení a udržování a zlepšování kvality práce laborantek.

Vedení a všichni zaměstnanci laboratoře považují kvalitu poskytovaných služeb a spokojenost zákazníků za svůj prvořadý cíl. Požadavky zákazníka se zavazují plnit vždy sdůrazem na kvalitu, čas a spokojenost zákazníka. K zabezpečování trvalé kvality napomáhá uplatňovaný systém managementu jakosti.

Závěr

Laboratoř prošla v rámci akreditačního procesu obrovskými změnami, nejen v oblasti materiální, ale i v oblasti duševní. Akreditace pro všechny zaměstnance laboratoře znamená přijetí spousty nových informací a jejich přenesení do každodenního života, změnu zaběhaných postupů, přizpůsobení se novým technologiím, nové vybavení a úpravy stávajících prostor. Dodržení Zaváděcího plánu, zpracování požadované dokumentace a provedení stavebních a dalších technických úprav v laboratoři významnou měrou přispělo k tomu, že od roku 2007 laboratoř Mostecké uhelné a.s. může používat označení „Akreditovaná laboratoř“.

Získáním osvědčení o akreditaci pro svoji laboratoř podpoří MUS své dobré jméno na trhu, a to vzhledem k péči o své zákazníky a snaze zvyšovat kvalitu svých služeb.